

Râmnicu-Sărat, oraș în estul României, regiunea istorică a Munteniei. Așezarea este menționată în documente încă din secolul al XV-lea iar prezența evreiască în localitate este foarte timpurie. Prima organizare comunitară apare în 1710. În 1838, în Râmnicu-Sărat locuiau 85 de familii evreiești iar o statistică din 1882 vorbește de o comunitate evreiască ce număra 180 de membri. Până la finalul secolului al XIX-lea, numărul evreilor din Râmnicu Sărat crește spectaculos ajungând la 1599 de persoane în 1899.

Prima sinagogă este construită în 1830 dar în perioada de maximă dezvoltare în Râmnicu-Sărat au funcționat patru lăcașe de cult. Comunitatea avea de asemenea în proprietate o baie comunală și un cimitir. Prima școală a fost construită în 1875. În 1898, este deschisă o școală mixtă cu sprijinul Jewish Colonization Agency.

Între 1880 și 1884 în Râmnicu-Sărat a funcționat organizația sionistă *Şuv Eretz Israel* iar după 1899 în localitate își desfășoară activitatea alte patru organizații sioniste: *Chaibat Zion*, *Bnei Zion*, *Banot Zion* și *Iehudot Montefiori*.

În august 1913, în Râmnicu-Sărat existau 228 familii evreiești, numărând 1730 de membri.

Conform datelor oferite de recensământul populației din 1930, la debutul deceniului patru al secolului XX, în Râmnicu-Sărat locuiau 1040 evrei, reprezentând 7% din totalul populației. În perioada interbelică, în Râmnicu Sărat au funcționat două sinagogi, o baie rituală și o școală. Comunitatea avea în proprietate două cimitire.

În toamna lui 1940, după instaurarea statului național legionar, au loc acțiuni de boicotare a afacerilor evreilor din Râmnicu Sărat, magazinele, atelierelor, firmele acestora fiind însemnate cu mesaje care marcau originea evreiască a proprietarului. La 7 noiembrie 1940, o unitate germană cantonată în Râmnicu-Sărat rechiziționează școala evreiască din localitate.

În vara lui 1941, 23 de evrei din comunele rurale ale Plășii Plainești au fost evacuați la Râmnicu-Sărat: 19 din Gugești, doi din Plainești, unul din Urechești și unul din Căndești.

În 1942, comunitatea din Râmnicu-Sărat număra 970 membri. O ordonanță emisă de primarul local în 1942, interzicea evreilor din Râmnicu-Sărat orice contact cu țărani care ar fi venit în oraș pentru a-și vinde produsele. Pedepșa stipulată de lege pentru cei care încălcau aceste reglementări prevedea deportarea în Transnistria dacă acuzatul era evreu și internarea în lagăr dacă acesta era român.

Asemeni tuturor evreilor din Vechiul Regat și cei de aici s-au supus sistemului de muncă obligatorie implementat de autoritățile române fiind utilizați la curățatul și pietruirea străzilor, la curățatul zăpezii, la lucrări de grădinarit, la curățatul iazurilor sau la transportul lemnului. O parte a celor ce au fost utilizați în sistemul de muncă obligatorie au desfășurat activități în detașamente exterioare. Un document din iulie 1944 demonstrează că evreii din Râmnicu-Sărat erau încă utilizați în sistemul de muncă obligatorie la acea dată.

După război, valuri succesive de emigrație au dus la dispariția comunității evreiești din Râmnicu-Sărat. Primul grup, format din 76 de persoane, a plecat la data de 22 decembrie 1947 cu destinația Palestina. Membrii acestuia aparțineau organizațiilor sioniste *Bethar*, *Hashomer Hatzair*, *Renașterea* și *Poalei Zion*.

Deși în 1947 comunitatea evreiască din Râmnicu-Sărat număra 1500 de membri, niciun evreu nu mai trăia în localitate în 2011, la data culegerii datelor pentru ultimul recensământ.

Surse:

Arhiva INSHR-EW, R.G. 25037, rola 12, pp. 122, 128, 135, 139, 334-336, 432, 460-464, 498, 503-504, 506, 535, 583-585, 706, 785, 791.

Arhiva INSHR-EW, R.G. 25037, rola 43, pp. 135, 254-256.

Jean Ancel, *Documents concerning the fate of the Romanian Jewry during the Holocaust*, vol. II, The Regat and Southern Transylvania. 1940-1941, New York: The Beate Klarsfeld Foundation, 1986, doc. 36, pp. 48-73.

Jean Ancel, *Contribuții la istoria României. Problema evreiască, 1933-1944*, vol. I, partea I, București, Hasefer, 2001.

Matatias Carp, *Cartea neagră. Suferințele evreilor din România, 1940-1944*, vol. I, doc. 28, 103, București, Diogene, 1996.

Bogdan Constantin Dogaru, *Evreii din Vrancea în timpul Holocaustului. Documente*, București, Hasefer, 2011.

Natalia Lazăr, "Organizațiile sioniste din România după 23 august 1944: reconstrucție și dizolvare," în Anca Ciuciu și Camelia Crăciun (eds.), *Istorie și memorie evreiască*, București, Hasefer, 2011, pp. 172-188.

Theodor Levi (ed.), "Râmnicu-Sărat," în *Pinkas HaKehilot Romania*, Jerusalem: Yad Vashem, 1970, pp. 242-244.

Recensământul general al populației României, vol. II: Neam, limbă maternă, religie, București, Imprimeria Națională, 1938.

Liviu Rotman, *Școala israelito-română (1851-1914)*, București, Hasefer, 1999, p. 127.

Liviu Rotman, *Dinamica unei structuri de autoguvernare: comunitatea evreiască din România*, București, Hasefer, 2017, p. 398.

[Ana Bărbulescu]